

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2568

[Total No. of Pages : 2

[5944]-11

B.P.Ed.

101 : FOUNDATION OF PHYSICAL EDUCATION
(2015 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following Question (any 4): **[4×10=40]**

- a) What is philosophy. Explain the realism need in modern physical education program.
- b) Explain aim & scope of physical education.
- c) Write in brief about physical education history in pre Vaidik and Vaidik period.
- d) Write difference between Sparta and Athens education system during ancient Olympic era.
- e) Explain in detail career opportunity in physical education & sports.
- f) Ethical duty & responsibility of referee, player & team.

Q2) Write any 4 answers. **[4×6=24]**

- a) Explain rituals during Ancient Olympics.
- b) Explain the relation between Physical education & geography.
- c) Explain the relation between Physical education & Math.
- d) Write Russia physical education history in short.
- e) What are the gender inequality issues in Sports Competition.

Q3) Short Notes (any 4): **[4×4=16]**

- a) Idealism in physical education.
- b) P. Gopichand.
- c) Pierre De Coubertin.
- d) Definitions of physical education.
- e) Neeraj Chopra.
- f) German Gymnastic.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2568

[5944]-11

B.P.Ed.

101 : FOUNDATION OF PHYSICAL EDUCATION

(2015 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांचे उत्तर द्या. (कोणतेही चार)

[4×10=40]

- अ) तत्वज्ञान म्हणजे काय, आधुनिक शारीरिक शिक्षण कार्यक्रमात वास्तववादाची गरज स्पष्ट करा.
- ब) शारीरिक शिक्षणाचे उद्दिष्ट आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- क) वैदिक आणि वैदिक काळातील शारीरिक शिक्षणाचा इतिहास थोडक्यात लिहा.
- ड) प्राचीन ऑलिम्पिक युगातील स्पार्टा आणि अथेन्स शिक्षण पद्धतीमधील फरक लिहा.
- इ) शारीरिक शिक्षण आणि क्रीडा क्षेत्रातील करिअरच्या संधी तपशीलवार सांगा.
- फ) पंच, खेळाडू आणि संघाचे नैतिक कर्तव्य आणि जबाबदारी.

प्र.2) कोणतीही चार प्रश्नांची उत्तर द्या.

[4×6=24]

- अ) प्राचीन ऑलिम्पिक दरम्यानचे विधी स्पष्ट करा.
- ब) शारीरिक शिक्षण आणि भूगोल यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
- क) शारीरिक शिक्षण आणि गणित यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
- ड) रशियाच्या शारीरिक शिक्षणाचा इतिहास थोडक्यात लिहा.
- इ) क्रीडा स्पर्धांमध्ये लैंगिक असमानतेच्या समस्या काय आहेत.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[4×4=16]

- अ) आदर्शवाद शिक्षण वैशिष्ट्ये
- ब) पी. गोपीचंद
- क) पियरे डी कौबर्टिन
- ड) शारीरिक शिक्षणाची व्याख्या
- इ) नीरज चोप्रा
- फ) जर्मन जिम्नॅस्टिक

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2569

[Total No. of Pages : 2

[5944]-12

B.P.Ed.

**102 : PSYCHOLOGY OF LEARNER
(2015 Pattern) (Semester - I)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in detail. (any 4)

[40]

- a) Define Instincts and write classification of Instincts.
- b) Explain Adolescence stage in detail.
- c) What is Motivation? Explain types of Motivation.
- d) Describe about pre-competition Stress and Anxiety faced by Players.
- e) Write the Trial and Error Experiment.
- f) Who are considered as Problem Students? How as teacher will you deal with Problem Students?

Q2) Answer in brief.

[24]

- a) Areas of Sports Psychology.
- b) Role of Teacher as Co-Learner.
- c) Attention.
- d) Write any two Anxiety Relaxation Techniques.

Q3) Short Notes (any 4):

[16]

- a) Laws of Learning.
- b) Principles of Development.
- c) Motivation Cycle.
- d) Characteristics of Players During and Post Competition.
- e) Effect of Spectators on sports performance.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2569

[5944]-12

B.P.Ed.

102 : PSYCHOLOGY OF LEARNER

(2015 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही चार)

[40]

- अ) सहजप्रवृत्तीची व्याख्या द्या आणि सहजप्रवृत्तीचे वर्गीकरण लिहा.
- ब) कुमारवस्था सविस्तर स्पष्ट करा.
- क) प्रेरणा म्हणजे काय? प्रेरणेचे प्रकार स्पष्ट करा.
- ड) पूर्व-स्पर्धावेळी खेळाडूंना भासत असलेल्या ताण व चिंतेचे वर्णन करा.
- इ) प्रयत्न व प्रमाद उपपत्ती लिहा.
- फ) कोणत्या विद्यार्थ्यांना प्रॉब्लेम स्टूडेंट्स म्हणून मानले जाते? शिक्षक म्हणून आपण प्रॉब्लेम स्टूडेंट्स यांना कसे सामोरे जाल?

प्र.2) थोडक्यात उत्तर लिहा.

[24]

- अ) क्रीडा मानशास्त्राचे विभाग लिहा.
- ब) सह-अध्ययी म्हणून अध्यापकाची भूमिका लिहा.
- क) अवधान
- ड) कोणतेही दोन चिंता शिथिलीकरणाची तंत्रे लिहा.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[16]

- अ) अध्ययनाचे नियम
- ब) विकासाचे तत्व
- क) प्रेरणा चक्र
- ड) पूर्व आणि स्पर्धेदरम्यान खेळाडूंची गुणवैशिष्ट्ये
- इ) प्रेक्षकांचा क्रीडा कार्यमानवर होणारा परिणाम

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2570

[5944]-13

[Total No. of Pages : 2

B.P.Ed.

**C-103 : LEARNING TO TEACH PHYSICAL EDUCATION
(2015 Pattern) (Semester - I)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write the following answers in detail. (Any Four) [40]

- a) Explain the concept of Physically Educated Person.
- b) Discuss the concepts of Refinement, Extension and Application with examples.
- c) List the various styles of teaching physical education. Explain Reciprocal and Practice style with example.
- d) Explain the concept of Academic learning time (ALT - PE).
- e) How will you differentiate Effective and Ineffective learning environment?
- f) Explain the concept of Slanty Rope, Self-Adjusted Target with examples.

Q2) Write the following answers in short. [24]

- a) Write the objectives of Physical Education.
- b) Differentiate between convergent and divergent discovery method of teaching.
- c) Write cues and four extensions for Jumping for Distance.
- d) Explain the concept of "Curriculum planning".

Q3) Short Notes. [16]

- a) Phases of Motor Learning.
- b) Unit Plan
- c) Self-Check Teaching Style.
- d) Preventive Classroom.
- e) Factors considering while selecting teaching style.
- f) Equipment management in PE class.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2570

[5944]-13

B.P.Ed.

C-103 : LEARNING TO TEACH PHYSICAL EDUCATION

(2015 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

[40]

- अ) शारीरिकदृष्ट्या शिक्षित व्यक्तीची संकल्पना स्पष्ट करा.
- ब) सुधारकार्य, विस्तारकार्य आणि उपयोजन या संकल्पनांची उदाहरणांसह चर्चा करा.
- क) शारीरिक शिक्षण शिकवण्याच्या विविध शैलींची यादी करा. उदाहरणांसह परस्पर आणि सराव शैली स्पष्ट करा.
- ड) शैक्षणिक अध्ययन वेळेची संकल्पना स्पष्ट करा (ALT - PE).
- इ) तुम्ही प्रभावी आणि अप्रभावी शैक्षणिक वातावरण कसे वेगळे कराल?
- फ) स्लॅन्टी रोप, सेल्फ-अॅडजस्ट केलेले लक्ष्य ही संकल्पना उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्र.2) खालील उत्तरे थोडक्यात लिहा.

[24]

- अ) शारीरिक शिक्षणाची उद्दिष्टे लिहा.
- ब) अध्यापनाच्या अवगामी शोध पद्धत आणि उद्गामी शोध पद्धतीमध्ये फरक करा.
- क) अंतरासाठी उडी मारण्यासाठी क्लूप्त्या आणि चार विस्तारकार्य लिहा.
- ड) “अभ्यासक्रम नियोजन” ची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.3) टिपा लिहा.

[16]

- अ) कारक अध्ययनाचे टप्पे
- ब) युनिट प्लॅन
- क) स्वयं-निरिक्षण अध्यापन शैली
- ड) प्रतिबंधात्मक वर्ग
- इ) अध्यापन शैली ची निवड करताना लक्षात घ्यावयाचे घटक
- फ) शारीरिक शिक्षण वर्गातील साहित्य व्यवस्थापन

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-10674

[Total No. of Pages : 13

[5944]-14

First Year B.P.Ed. (Physical Education)

104 : मराठी अध्यापन पद्धती
(2015 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक एकूण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा :

[40]

- अ) मातृभाषेचे विशेष उद्दिष्टे उदाहरणासह सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) मातृभाषेची सद्यःस्थिती सांगून मातृभाषेच्या समृद्धीसाठी तुमच्या मते उपक्रम सुचवा.
- क) नियोजनाच्या व्याख्या देवून कोणत्याही एका इयत्तेचे पाठाचे टाचण तयार करा.
- ड) वाचनाचे प्रकार सांगून वाचनाचे फायदे लिहा.
- इ) आशययुक्त अध्यापन पद्धती म्हणजे काय? आशययुक्त अध्यापन पद्धतीची उद्दिष्टे लिहा.

प्र.2) खालील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[24]

- अ) मातृभाषेचे अध्ययन - अध्यापनाची तत्वे स्पष्ट करा.
- ब) शैक्षणिक साधनाचे प्रकार सांगून दृढ साधने अध्यापनात प्रभावी कसे ठरतात ते उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- क) आदर्श पाठ्यपुस्तकाचे अंतरंग व बहिरंग स्पष्ट करा.
- ड) व्याकरण अध्यापनाचे फायदे लिहा.
- इ) नाट्यीकरण पद्धतीचे गुणदोष लिहा.
- फ) आशययुक्त अध्यापन पद्धतीचे प्रकार स्पष्ट लिहा.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[16]

- अ) अध्ययन - अध्यापनातील फरक स्पष्ट करा.
- ब) वाचनाची व्याख्या द्या. वाचनते कौशल्ये सुधारण्यासाठी उपक्रम सुचवा.
- क) काव्य अध्यापनाचे महत्त्व.
- ड) मातृभाषा शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये लिहा.
- इ) आशययुक्त अध्यापन पद्धतीची उपयुक्तता लिहा.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-10674

[5944]-14

First Year B.P.Ed. (Physical Education)

**104 : हिंदी अध्यापन पद्धति
(2015 Pattern) (Semester - I)**

समय : 3 घंटे]

[पूर्णांक : 80

- सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2) दाएँ ओर दिए हुए प्रश्न के अंक हैं।

प्र.1) किसी भी चार प्रश्नों के सविस्तर उत्तर लिखें ।

[4×10=40]

- अ) त्रिभाषा सूत्र का स्वरूप स्पष्ट कीजिए ।
- ब) मौखिक रचना का सविस्तर वर्णन करें ।
- क) साहयक साधनों की संकल्पना स्पष्ट करें ।
- ड) काव्य शिक्षा के लाभ सविस्तर स्पष्ट करें ।
- इ) वाचन के रूप स्पष्ट करें ।
- फ) सुक्ष्म अध्यापन की संकल्पना स्पष्ट करें ।

प्र.2) प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

[4×6=24]

- अ) प्राथमिक विद्यालयों में हिंदी भाषा सिखाने के उद्देश ।
- ब) गद्य पाठ का स्वरूप ।
- क) हिंदी अध्यापक के गुण ।
- ड) लिखित रचना को स्पष्ट करें ।

प्र.3) टिप्पणियां लिखें। (केवल चार)

[4×4=16]

- अ) हिंदी भाषा का प्राथमिक विद्यालयों में स्थान ।
- ब) वेस्ट प्रणाली ।
- क) सस्वर वाचन ।
- ड) गद्य नियोजन ।
- इ) सुक्ष्म अध्यापन के लाभ ।

Total No. of Questions : 3]

PA-10674

[5944]-14

First Year B.P.Ed. (Physical Education)

**104 : METHODOLOGY OF TEACHING - ENGLISH EDUCATION
(2015 Pattern) (Semester - I)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
  - 2) Figures to the right indicates full marks.*
-

Q1) Answer in detail (any 4) : [40]

- a) Write importance of English Language and general objectives of Teaching English.
- b) Define Dr. West New Method and write its objectives and characteristics.
- c) Write Aims of teaching prose and Types of Prose.
- d) Describe Methods of Teaching Grammar.
- e) Explain Dramatization as a Technique of Teaching English.
- f) Distinguish between Textbook and Reader.

Q2) Answer in brief : [24]

- a) Define Content cum Methodology and write its importance.
- b) Write merits and demerits of Direct Method.
- c) Characteristics of Textbook.
- d) Five Types of Grammar.

Q3) Short Notes (any 4) : [16]

- a) Gatenby's Objectives of Learning English Language
- b) Story Telling
- c) Advantages & Disadvantages of Poetry
- d) Types of Oral Tests
- e) Importance of Teaching Aids.

Total No. of Questions : 3]

PA-10674

[5944]-14

First Year B.P.Ed. (Physical Education)

104 : METHODOLOGY OF HISTORY EDUCATION

(2015 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) Attempt any four questions out of six : [4×10=40]

- a) Explain various kinds of history with appropriate examples.
- b) Write in brief about teaching aids & instructional material of teaching history.
- c) What do you mean by teaching plan? Write need and importance of planning in teaching history.
- d) Illustrate different methods of teaching history.
- e) Elaborate various criteria's of an ideal textbook of history.
- f) Define CCM. How would you implement CCM in teaching learning of history?

Q2) Solve all questions : [4×6=24]

- a) Define modern concept of history with appropriate examples.
- b) Write aims and values of teaching history at secondary school level.
- c) What is correlation? Explain correlation between History and Geography.
- d) Explain the concept of CCM in teaching learning of history.

Q3) Write any four short notes out of five : [4×4=16]

- a) Importance of history education in life
- b) Qualities of a real history teacher
- c) Write importance of teaching methods in teaching history
- d) Need of CCM
- e) Principles of history curriculum construction

Total No. of Questions : 3]

PA-10674

[5944]-14

First Year B.P.Ed. (Physical Education)

104 : METHODOLOGY OF HISTORY EDUCATION

(2015 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) सहा पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा :

[4×10=40]

- अ) योग्य उदाहरणांसह इतिहासाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) इतिहास अध्यापनाच्या शैक्षणिक साधनां विषयी आणि सामग्रीबद्दल थोडक्यात लिहा.
- क) शिकवण्याची योजना म्हणजे काय? इतिहास शिकवताना नियोजनाची गरज आणि महत्त्व लिहा.
- ड) इतिहासाच्या अध्यापनाच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.
- इ) इतिहासाच्या आदर्श पाठ्यपुस्तकाचे विविध निकष विस्तृत करा.
- फ) अध्यापन-अध्यायनात आशययुक्त अध्यापन पद्धतीची व्याख्या करा. इतिहासाचे शिक्षण शिकवण्यासाठी तुम्ही अध्यापन-अध्यायनात आशययुक्त अध्यापन पद्धती कसे लागू कराल?

प्र.2) सर्व प्रश्न सोडवा :

[4×6=24]

- अ) इतिहासाची आधुनिक संकल्पना योग्य उदाहरणांसह परिभाषित करा.
- ब) माध्यमिक शालेय स्तरावर इतिहास शिकवण्याचे उद्दिष्ट आणि मूल्ये लिहा.
- क) सहसंबंध म्हणजे काय? इतिहास आणि भूगोल यांच्यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा.
- ड) इतिहास अध्यापन-अध्यायनात आशययुक्त अध्यापन पद्धतीची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.3) पाच पैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

[4×4=16]

- अ) इतिहास शिक्षणाचे जीवनात महत्त्व
- ब) इतिहासाच्या खऱ्या शिक्षकाचे गुण
- क) इतिहास अध्यापनातील अध्यापन पद्धतींचे महत्त्व लिहा
- ड) आशययुक्त अध्यापन पद्धती गरज
- इ) इतिहास अभ्यासक्रम बांधणीची तत्वे

Total No. of Questions : 3]

PA-10674

[5944]-14

First Year B.P.Ed. (Physical Education)

**104 : METHODOLOGY OF TEACHING GEOGRAPHY
(2015 Pattern) (Semester - I)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
  - 2) Figures to the right indicates full marks.*
-

Q1) Attempt any four of the following questions : [40]

- a) Write about Aims and objectives of geography?
- b) Explain the difference between regional and unit method.
- c) Write in brief special Qualities of geography teacher.
- d) What is content cum methodology, list out its importance.
- e) Draw the structure of geography in detail.

Q2) Answer in brief : [24]

- a) Write the concept of geography in your own words.
- b) Explain the Mathematics subject relation with Geography.
- c) Explain assessment tools in geography teaching.
- d) Explain characteristics about mix method.

Q3) Short notes. [16]

- a) Ideal textbook characteristic
- b) Explain any one student centric teaching method
- c) Types of teaching aid
- d) Direct method of learning experience.

Total No. of Questions : 3]

PA-10674

[5944]-14

First Year B.P.Ed. (Physical Education)

**104 : भूगोल अध्यापन पद्धती
(2015 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)**

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा :

[40]

- अ) भूगोल विषयाचे ध्येय उद्दिष्टे लिहा.
- ब) घटकपद्धती आणि विभागशपद्धती मधील फरक स्पष्ट करा.
- क) भूगोल विषयाच्या शिक्षकांच्या आवश्यक विशेष नैपुण्य लिहा.
- ड) आशययुक्त अध्यापन पद्धती म्हणजे काय ते सांगून आशययुक्त अध्यापन पद्धती चे महत्त्व लिहा.
- इ) भूगोल विषयाच्या रचना सचित्र लिहा.

प्र.2) सविस्तर उत्तरे लिहा :

[24]

- अ) भूगोल विषयाची संकल्पना आपल्या शब्दात लिहा.
- ब) गणित विषयाचा भूगोल विषयी संबंध स्पष्ट करा.
- क) भूगोल अध्यापनातील मूल्यमापनाची विविध पद्धती लिहा.
- ड) भूगोलातील मिश्रघटकपद्धती बदल गुणवैशिष्ट्ये लिहा.

प्र.3) टिपा लिहा.

[16]

- अ) आदर्श भूगोल हस्तपुस्तिकेची गुणवैशिष्ट्ये लिहा.
- ब) कोणत्याही एका विद्यार्थी केंद्रीत अध्यापन पद्धती बदल लिहा.
- क) अध्ययन साधन साहित्य पद्धतीचे प्रकार
- ड) प्रात्यक्षिक अध्ययन पद्धती

Total No. of Questions : 3]

PA-10674

[5944]-14

First Year B.P.Ed. (Physical Education)

104 : METHODOLOGY OF TEACHING INFORMATION

TECHNOLOGY

(2015 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
  - 2) *Figures to the right indicates full marks.*
-

Q1) Write the following answers in detail. (Any Four) [40]

- a) Write place of Information Technology in curriculum.
- b) What are roles and responsibilities of teacher of Information Technology.
- c) Write the meaning and scope of Information Technology.
- d) Write characteristics of a good book of Information Technology.
- e) How Information Technology made our life easy? Discuss.
- f) Explain online and offline methods of teaching Information Technology.

Q2) Write the following answers in short. [24]

- a) Explain various Evaluation methods used in Information Technology.
- b) Write Advantages and disadvantages of Internet.
- c) Discuss the role of Information Technology in Media.
- d) Write Objectives of teaching Information Technology.

Q3) Short Notes. [16]

- a) Project Method
- b) RAM & ROM
- c) Information Technology and Commerce
- d) Inductive & Deductive method of teaching information Technology

Total No. of Questions : 3]

PA-10674

[5944]-14

First Year B.P.Ed. (Physical Education)

104 : METHODOLOGY OF TEACHING INFORMATION

TECHNOLOGY

(2015 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील उत्तरे तपशीलवार लिहा. (कोणतेही चार)

[40]

- अ) अभ्यासक्रमात माहिती तंत्रज्ञानाचे स्थान लिहा.
- ब) माहिती तंत्रज्ञानाच्या शिक्षकाच्या भूमिका आणि जबाबदाऱ्या काय आहेत?
- क) माहिती तंत्रज्ञानाचा अर्थ आणि व्याप्ती लिहा.
- ड) माहिती तंत्रज्ञानाच्या चांगल्या पुस्तकाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- इ) माहिती तंत्रज्ञानाने आपले जीवन कसे सोपे केले? चर्चा करा.
- फ) माहिती तंत्रज्ञान शिकवण्याच्या ऑनलाइन आणि ऑफलाइन पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.2) खालील उत्तरे थोडक्यात लिहा.

[24]

- अ) माहिती तंत्रज्ञानामध्ये वापरल्या जाणाऱ्या विविध मूल्यमापन पद्धती स्पष्ट करा.
- ब) इंटरनेटचे फायदे आणि तोटे लिहा.
- क) माध्यमांमधील माहिती तंत्रज्ञानाच्या भूमिकेवर चर्चा करा.
- ड) माहिती तंत्रज्ञान शिकवण्याची उद्दिष्टे लिहा.

प्र.3) टिपा लिहा.

[16]

- अ) प्रकल्प पद्धत
- ब) रॅम आणि रोम
- क) माहिती तंत्रज्ञान आणि वाणिज्य
- ड) माहिती तंत्रज्ञान शिकवण्याची अवगामी आणि उद्गामी पद्धती

Total No. of Questions : 3]

PA-10674

[5944]-14

First Year B.P.Ed. (Physical Education)

104 : METHODOLOGY OF TEACHING GENERAL

SCIENCE EDUCATION

(2015 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
  - 2) *Figures to the right indicates full marks.*
-

Q1) Write the following answers in detail. (Any Four) [40]

- a) Explain Place of Science in day to day life in detail.
- b) List different teaching methods of teaching Science. Describe any two teaching method of teaching science.
- c) Write a detail Lesson plan for any unit from the school syllabus.
- d) Write concept of content-cum methodology.
- e) Elaborate objectives of teaching science with their specifications.
- f) Explain importance of teaching aid. Describe any two teaching aids.

Q2) Write the following answers in short. [24]

- a) Characteristics of Science Teacher.
- b) Describe equipment, maintenance and improvised apparatus in Science Laboratory.
- c) Criticise any school text book of science with respect to the criteria of syllabus.
- d) Illustrate the content of science subject with diagrams.

Q3) Short Notes. (any four) [16]

- a) Relationship between science and any other subject.
- b) Science club
- c) Evaluation of science subject in the school
- d) Branches of science.
- e) Unit plan
- f) Remedial teaching in science

Total No. of Questions : 3]

PA-10674

[5944]-14

First Year B.P.Ed. (Physical Education)

104 : METHODOLOGY OF TEACHING GENERAL

SCIENCE EDUCATION

(2015 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील उत्तरे तपशीलवार लिहा. (कोणतेही चार) [40]

- अ) दैनंदिन जीवनातील विज्ञानाचे स्थान सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) विज्ञान शिकवण्याच्या विविध अध्यापन पद्धतींची यादी करा. विज्ञान शिकवण्याच्या कोणत्याही दोन अध्यापन पद्धतींचे वर्णन करा.
- क) शालेय अभ्यासक्रमातील कोणत्याही घटकासाठी तपशीलवार पाठटाचण लिहा.
- ड) आशययुक्त अध्यापन पद्धतीची संकल्पना लिहा.
- इ) विज्ञान अध्यापनाची विस्तृत उद्दिष्टे त्यांच्या वैशिष्ट्यांसह विशद करा.
- फ) शैक्षणिक साधनांचे महत्त्व समजावून सांगा. कोणत्याही दोन शैक्षणिक साधनांचे वर्णन करा.

प्र.2) खालील उत्तरे थोडक्यात लिहा : [24]

- अ) विज्ञान शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये
- ब) विज्ञान प्रयोगशाळेतील उपकरणे, देखभाल आणि सुधारित उपकरणांचे वर्णन करा.
- क) कोणत्याही शालेय विज्ञानाच्या पाठ्यपुस्तकावर अभ्यासक्रमाच्या निकषांच्या संदर्भात चिकित्सा करा.
- ड) विज्ञान विषयाचा आशय आकृतीसह स्पष्ट करा.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणतेही चार) [16]

- अ) विज्ञान आणि इतर कोणत्याही विषयाचा सहसंबंध
- ब) विज्ञान क्लब
- क) विज्ञान विषयाचे शालेय मूल्यमापन
- ड) विज्ञानाच्या शाखा
- इ) घटक नियोजन
- फ) विज्ञानातील उपचारात्मक अध्यापन

Total No. of Questions : 3]

PA-10674

[5944]-14

First Year B.P.Ed. (Physical Education)

**104 : METHODOLOGY OF TEACHING MATHEMATICS
(2015 Pattern) (Semester - I)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) Answer in detail (any 4) : **[4×10=40]**

- a) Explain heuristic method of teaching mathematics with example. Write merits and demerits of heuristic method of teaching mathematics.
- b) What do you mean by gifted students? Give enrichment programme for gifted students.
- c) Explain types of quadrilaterals.
- d) What is content cum methodology? Write its importance.
- e) List teaching aids. Write importance of teaching aids in mathematics.
- f) Describe how will you implement CCM in teaching of mathematics method.

Q2) Answer in brief : **[4×6=24]**

- a) Write objectives of teaching mathematics in school.
- b) Explain direct and indirect proportion.
- c) Describe programme to be organised by mathematics club in school setting.
- d) Write about nature of CCM.

Q3) Write short notes (any 4) **[4×4=16]**

- a) Discovery method of teaching mathematics.
- b) Importance of drill work.
- c) Content of mathematics textbook.
- d) CCM pedagogical content knowledge.
- e) Parallel lines and transversal.
- f) Profit and loss percentage.

Total No. of Questions : 3]

PA-10674

[5944]-14

First Year B.P.Ed. (Physical Education)

104 : METHODOLOGY OF TEACHING MATHEMATICS

(2015 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) तपशीलवार उत्तर द्या. (कोणतेही चार)

[4×10=40]

- अ) गणित अध्यापनाची स्वयंशोधन अध्यापन पद्धती उदाहरणासह स्पष्ट करा. स्वयंशोधन अध्यापन पद्धतीचे गुण आणि तोटे लिहा.
- ब) गुणवंत विद्यार्थी म्हणजे काय? गुणवंत विद्यार्थ्यांसाठी सबलिकरण कार्यक्रम तयार करा.
- क) चोकोणाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- ड) आशय युक्त अध्यापन म्हणजे काय? आशय युक्त अध्यापनाचे महत्त्व लिहा.
- इ) शैक्षणिक साधनांची यादी करा. गणित अध्यापनात शैक्षणिक साधनांचे महत्त्व लिहा.
- फ) गणित अध्यापनात तुम्ही CCM कसे लागू कराल याचे वर्णन करा.

प्र.2) थोडक्यात उत्तर द्या.

[4×6=24]

- अ) शालेय अभ्यासक्रमात गणित शिकवण्याची उद्दिष्टे लिहा.
- ब) सम व व्यस्त प्रमाण स्पष्ट करा.
- क) शाळेय वातावरणात गणित संघाने आयोजित करू शकलेले कार्यक्रमाचे वर्णन करा.
- ड) CCM चे स्वरूप लिहा.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

[4×4=16]

- अ) गणित अध्यापनाची शोध पद्धती
- ब) सराव पाठ-महत्त्व
- क) गणिताच्या पाठ्यपुस्तकातिल आशय
- ड) CCM शैक्षणिक सामग्रीचे ज्ञान
- इ) समांतर रेषा व छेदीका
- फ) सम प्रमाण आणि व्यस्त प्रमाण - फरक

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2571

[Total No. of Pages : 2

[5944]-21

B.P.Ed.

**201 : ANATOMY & PHYSIOLOGY
(2015 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write the following answers in detail. (Any Four) **[40]**

- a) Draw a labelled diagram of human cell. Explain the functions of human cell.
- b) List the part of respiratory system. Explain mechanism of internal and external respiration.
- c) Explain the structure and function of central nervous system.
- d) Draw a labelled diagram of heart. Explain. Circulation of blood in heart.
- e) Explain the reflex action with example.
- f) Explain the structural and functional organization of human body.

Q2) Write the following answers in short. **[24]**

- a) Write the Concept of metabolism.
- b) What is Alactic Anaerobic Energy system?
- c) Describe Special moments around joints for any two skills from any sports.
- d) Explain types of muscle contraction.

Q3) Short notes: **[16]**

- a) Joints in human body.
- b) Effect of training on Heart.
- c) Explain Tidal Volume, Inspiratory Reserve Volume, Expiratory Reserve Volume, Residual volume.
- d) Functions of skin.
- e) Types of tissues.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2571

[5944]-21

B.P.Ed.

201 : ANATOMY & PHYSIOLOGY

(2015 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

[40]

- अ) मानवी पेशीची आकृती काढून नावे लिहा. पेशींची कार्ये स्पष्ट करा.
- ब) श्वसन संस्थेच्या अवयवांची यादी करा. अंतर्गत आणि बाह्य श्वसन स्पष्ट करा.
- क) मध्यवर्ती मज्जासंस्थेची रचना आणि कार्य स्पष्ट करा.
- ड) हृदयाची आकृती काढून नावे लिहा. हृदयातील रक्ताभिसरण स्पष्ट करा.
- इ) प्रतिक्षिप्त क्रिया उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- फ) मानवी शरीराची संरचनात्मक आणि कार्यात्मक संघटना स्पष्ट करा.

प्र.2) खालील उत्तरे थोडक्यात लिहा.

[24]

- अ) चयापचया संकल्पना लिहा.
- ब) अलॅक्टिक अनॅरोबिक ऊर्जा संस्था काय आहे?
- क) कोणत्याही खेळातील दोन सांध्या भोवतीच्या विशेष हालचाली उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- ड) स्नायू आकुंचनाचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.3) टिपा लिहा.

[16]

- अ) मानवी शरीरातील सांधे.
- ब) हृदयावर प्रशिक्षणाचा परिणाम.
- क) “नियमित हवा” “दीर्घ श्वसित हवा”, “दीर्घ उच्छ्वासित हवा”, “राहिलेली हवा” स्पष्ट करा.
- ड) त्वचेची कार्ये.
- इ) ऊतींचे प्रकार.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2572

[5944]-22

[Total No. of Pages : 2

B.P.Ed.

**202 : MANAGEMENT OF PHYSICAL EDUCATION & SPORTS
(2015 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt the any four following questions: [40]

- a) What is sports management? Explain the principles of sports management with suitable example.
- b) Prepare a fixture and schedule of State Football competition by knock-out method. (No. of teams 11, No. of grounds 2 & No. of Days 2).
- c) Find out area required for 400 m. Standard track with inner border & having 9 lanes of 1.22 m each & marking radius are 36.50 m.
- d) Explain the importance of records & registers in Physical Education.
- e) Write types of sports equipment. Explain Maintenance of sports equipment.
- f) How you will organize the camp in your school. Explain.

Q2) Answer in brief: [24]

- a) Explain the functions of sports management.
- b) Explain the principles of budget.
- c) Explain Zonal method in mass athletics for 3 teams (5 Players in each team).
- d) Write the sequence of national day.

Q3) Short notes (Any Four): [16]

- a) Importance sports management.
- b) Maintenance of sports ground.
- c) Criteria of standard track.
- d) Importance of time management.
- e) Objectives of mass athletics.
- f) Merits of knock-out method.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2572

[5944]-22

B.P.Ed.

202 : MANAGEMENT OF PHYSICAL EDUCATION & SPORTS
(2015 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[40]

- अ) क्रीडा व्यवस्थापन म्हणजे काय? क्रीडा व्यवस्थापनाचे तत्वे योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- ब) राज्यस्तरीय फुटबॉल स्पर्धेसाठी बाद पद्धतीने कार्यक्रम पत्रिका तयार करा (संघसंख्या 11 क्रीडांगण-2 दिवस-2)
- क) 400 मी प्रमाणित ट्रॅकला लागणारे क्षेत्र शोधा. आखण्याची त्रिज्या 36.50 सोबत कठडा आहे 1.22 मी. च्या 9 लेन.
- ड) शारीरिक शिक्षणात नोंदी व रजीस्टरचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- इ) क्रीडा साहित्याचे प्रकार लिहा. क्रीडा साहित्याची देखभाल स्पष्ट करा.
- फ) तुमच्या शाळेत वार्षिक शिबीर कार्यक्रमाचे नियोजन कसे कराल? स्पष्ट करा.

प्र.2) थोडक्यात उत्तरे द्या.

[24]

- अ) क्रीडा व्यवस्थापनाचे कार्य स्पष्ट करा.
- ब) तुमच्या शाळेचे 4 लाख रु. चे अंदाजपत्रक तयार करा.
- क) सामूहिक स्पर्धेमधील तीन संघासाठी विभागीय पद्धत स्पष्ट करा. (प्रत्येक संघात 5 खेळाडू आहेत)
- ड) राष्ट्रीय दिनाच्या कार्यक्रमाचा क्रम लिहा.

प्र.3) टीपा द्या. (कोणत्याही चार)

[16]

- अ) क्रीडा व्यवस्थापनाचे महत्त्व
- ब) क्रीडा मैदानाची देखभाल
- क) प्रमाणित ट्रॅकचे निकष
- ड) सामूहिक स्पर्धेची (Mass Athletics) उद्दिष्टे
- इ) बाद पद्धतीचे फायदे

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2573

[Total No. of Pages : 4

[5944]-23

B.P.Ed.

C - 203 : PROFESSION OF PHYSICAL EDUCATION

(2015 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write in detail (Any four)

[4 × 10 = 40]

- a) What is pedagogy? Write about content knowledge, pedagogical knowledge and pedagogical content knowledge.
- b) Discuss about auditory impairment and modifications in teaching physical activities to auditory impaired students.
- c) What is learning? Elaborate different learning styles.
- d) Write the rules of Surviving in the school organization.
- e) Describe Appropriate and Inappropriate practices in school Physical Education.
- f) Write about different curriculum models with suitable example.

Q2) Write in Brief :

[4 × 6 = 24]

- a) Use of technology for an effective learning environment. Discus.
- b) Explain the concept of multiple intelligences.
- c) Explain Psychomotor domains of learning in Physical Education.
- d) Design daily physical activity or fitness program for secondary school students

P.T.O.

Q3) Write any four from the following.

[4 × 4 = 16]

- a) Affective domain in learning of Physical Education
- b) Role conflict
- c) Children with weight problems & role of physical activity
- d) Explain dimension of pedagogy
- e) Write the physical Education curriculum structure of SSC board

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

PA-2573

[5944]-23

B.P.Ed.

C - 203 : PROFESSION OF PHYSICAL EDUCATION

(2015 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तर लिहा. [4 × 10 = 40]

- अ) पेडागॉजी म्हणजे काय? पेडागॉजीचे ज्ञान, आशय ज्ञान आणि पेडागॉजीचे आशय ज्ञान स्पष्ट करा.
- ब) श्रवण दोष या दिव्यांगतेबद्दल लिहा आणि श्रवण दोष असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना शारीरिक शिक्षणाचे अध्यापन करताना काय बदल केले जातील याची चर्चा करा.
- क) अध्ययन म्हणजे काय? विविध अध्ययन शैली सोदाहरण लिहा.
- ड) शालेय आयोजनात टिकून राहण्याचे नियम लिहा.
- इ) शालेय शारीरिक शिक्षणातील योग्य आणि अयोग्य चालीरीतींचे अथवा रूढींचे वर्णन करा.
- फ) शारीरिक शिक्षण अभ्यासक्रमाचे विविध अभिकल्प उदाहरणासह लिहा.

प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तर लिहा. [4 × 6 = 24]

- अ) प्रभावी अध्ययन वातावरणामध्ये तंत्रज्ञानाची भूमिका चर्चा करा.
- ब) बहुविध बुद्धिमत्ता ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- क) शारीरिक शिक्षणातील कारक अध्ययन क्षेत्र स्पष्ट करा.
- ड) माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांसाठी दैनंदिन शारीरिक क्रियाशिलता किंवा फिटनेस कार्यक्रमाची आखणी करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

[4 × 4 = 16]

- अ) शारीरिक शिक्षण अध्ययनातील भावात्मक क्षेत्र
- ब) भूमिका संघर्ष
- क) अधिक वजन असणारे विद्यार्थी आणि शारीरिक क्रियाशीलतेची भूमिका
- ड) पेडागॉजीचे आयाम स्पष्ट करा.
- इ) एस एस सी बोर्ड शारीरिक शिक्षण अभ्यासक्रमाची रचना लिहा.

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2574

[Total No. of Pages : 4

[5944]-24

F.Y. B.P. Ed.

204 : FITNESS AND WELLNESS

(2015 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any Four questions out of Six (10 marks each) : **[40]**

- a) Explain the concepts Physical Activity, Physical Exercise, Physical Fitness and Wellness with appropriate examples.
- b) Differentiate Over Weight and Obesity. How would you manage Over Weight?
- c) Discuss SPORT principles of training.
- d) Write in detail about SRPF.
- e) Write in detail about wellness and its dimensions.
- f) Describe the steps to design a training program.

Q2) Solve all questions (06 marks each) : **[24]**

- a) Describe Common health consequences of over weight.
- b) Write about aerobic and anaerobic exercises.
- c) Determine intensities (55%, 60%, 80% & 85% of MHR) for aerobic exercise for 26 year old athlete.
- d) Illustrate circuit training method.

P.T.O.

Q3) Write any Four short notes out of Five (4 marks each) :

[16]

- a) Benefits of exercise and fitness
- b) HRPF
- c) Development of Flexibility
- d) Continuous training method
- e) Training unit and training session

munotes.in

[5944]-24

F.Y. B.P. Ed.

204 : FITNESS AND WELLNESS

(2015 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) सहा पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी 10 गुण) : [40]

- अ) शारीरिक सक्रियता, शारीरिक व्यायाम, शारीरिक सुदृढता, आणि निरामयता या संकल्पना योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- ब) जादा वजन आणि स्थूलता यातील फरक स्पष्ट करा. तुम्ही जादा वजनाचे व्यवस्थापन कसे कराल ?
- क) प्रशिक्षणाच्या SPORT तत्वांची चार्चा करा.
- ड) एस. आर. पी. एफ. विषयी सविस्तर लिहा.
- इ) निरामयता आणि निरामयतेची अंगे या विषयी सविस्तर लिहा.
- फ) प्रशिक्षण कार्यक्रम तयार करण्याच्या पायऱ्यांचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) सर्व प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी 6 गुण) : [24]

- अ) जादा वजनाचे आरोग्यावर होणारे सामान्य गंभीर परिणाम वर्णन करा.
- ब) एरोबिक आणि अनेरोबिक व्यायामांविषयी लिहा.
- क) 26 वर्ष वयाच्या क्रीडापटूस एरोबिक व्यायामांसाठी तीव्रता (कमाल हृदय दराच्या 55%, 60%, 80% आणि 85%) निश्चित करा.
- ड) सर्किट ट्रेनिंग पद्धती सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) पाच पैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा. (प्रत्येकी 4 गुण) :

[16]

- अ) व्यायाम आणि तंदुरुस्तीचे फायदे.
- ब) एच. आर. पी. एफ.
- क) लवचिकतेचा विकास
- ड) एक सलग प्रशिक्षण पद्धती
- इ) प्रशिक्षण घटक आणि प्रशिक्षण सत्र

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-1166

[Total No. of Pages : 4

[5944]-31

S.Y. B.P. Ed.

**C - 301 : MEASUREMENT AND EVALUATION IN PHYSICAL
EDUCATION AND SPORTS**

(2015 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write in detail (Any four) :

[40]

- a) Write the importance of Test, Measurement, Evaluation and Assessment with suitable examples.
- b) Differentiate between standardize test and teacher made test. Write a teacher made test for any skill of your favourite sports.
- c) Explain the principles of Evaluation.
- d) Write the Pre-test and During Test duties for administration of 12 min test and Push Ups on 24 students of grade 9?
- e) Explain difference between Observation, Check List and Rating scale with example.
- f) Write Harvard step test in detail.

Q2) Write in brief :

[24]

- a) Explain AAHPERD youth fitness test Battery.
- b) Explain the factors affecting measurement with examples.
- c) Difference between Process evaluation and Product evaluation?
- d) Write the criterion table of BMI. Interpret BMI of following persons.
Amit – 26, Ashish – 23, Kapil – 31, Amol – 19

P.T.O.

Q3) Short Notes :

[16]

- a) Russel Lange Wall Walley Test.
- b) Tests for measuring Agility. Explain any one Test.
- c) Classification of Tests.
- d) Grading in Physical Education.
- e) Write Sit & Reach test in detail.

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

PA-1166

[5944]-31

S.Y. B.P. Ed.

**C - 301 : MEASUREMENT AND EVALUATION IN PHYSICAL
EDUCATION AND SPORTS**

(2015 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) : [40]

- अ) योग्य उदाहरणांसह कसोटी, मापन, मूल्यमापन आणि मूल्यनिर्धारन यांचे महत्त्व लिहा.
ब) प्रमाणित कसोटी आणि शिक्षक निर्मित कसोटी यामध्ये फरक स्पष्ट करा. तुमच्या आवडत्या खेळातील कोणत्याही कौशल्यासाठी शिक्षक निर्मित कसोटी लिहा.
क) मूल्यमापनाची तत्वे स्पष्ट करा.
ड) इयत्ता 9 वी च्या 24 विद्यार्थ्यांवर 12 मिनिट चालणे / पळणे व पुश अप्स कसोटी साठी पूर्व कसोटी आणि कसोटी दरम्यानची कर्तव्ये लिहा.
इ) निरीक्षण, पडताळा यादी आणि पदनिश्चय श्रेणी मधील फरक उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
फ) हार्वर्ड स्टेप टेस्ट तपशीलवार लिहा.

प्रश्न 2) थोडक्यात लिहा : [24]

- अ) आफर्ड (AAHPERD) युवा फिटनेस कसोटी संच स्पष्ट करा.
ब) मापनावर परिणाम करणारे घटक उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
क) कृती मूल्यमापन आणि परिणाम मूल्यमापन यातील फरक लिहा.
ड) बीएमआय ची निकष सारणी लिहा. खालील व्यक्तींच्या बीएमआय चा अर्थ लावा
अमित - 26, आशिष - 23, कपिल - 31, अमोल - 19

प्रश्न 3) टिपा लिहा :

[16]

- अ) रसेल लांज वॉल वॉली कसोटी.
- ब) दिशाभिमुखता मोजण्यासाठी कसोट्या लिहा. कोणतीही एक कसोटी स्पष्ट करा.
- क) कसोट्यांचे वर्गीकरण.
- ड) शारीरिक शिक्षणामधील श्रेणी पद्धत.
- इ) सिट अँड रिच कसोटी तपशीलवार लिहा.

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-1167

[Total No. of Pages : 4

[5944]-32
S.Y. B.P.Ed.
302 : BIOMECHANICS
(2015 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any four of the following : **[4 × 10 = 40]**

- a) Explain how application of biomechanics has brought changes in sportswear and changes in sports equipment.
- b) Elaborate how Newtons laws of motion are applied in sports movements.
- c) Define lever and explain classes of lever with examples.
- d) Write qualitative and quantitative analysis of walking.
- e) Fundamental motor skills of school children can be improved using knowledge of biomechanics. Discuss.
- f) Differentiate between inertia and moment of inertia with examples and what forces will act on it to disrupt its position.

Q2) Brief answer of the following : **[4 × 6 = 24]**

- a) Elaborate athlete body movements happening during sprinting action with respect to planes and axis.
- b) Explain different forms of motion with example from sports activity.
- c) Explain stability and factors affecting stability with example form sports.
- d) Give biomechanical reasons
  - i) Hockey stick is gripped at the top of handle with both hands while taking long hit.
  - ii) Cricket spin bowler do not apply force towards the centre of gravity of ball.

P.T.O.

Q3) Write short notes on any four:

[4 × 4 = 16]

- a) Angular Movements - Joints
- b) Centripetal and Centrifugal force.
- c) Angular momentum & angular acceleration.
- d) Tools used for biomechanical analysis.
- e) Difference between kinetic and potential energy.
- f) Difference between pulling and pushing.

munotes.in

PA-1167

[5944]-32
S.Y. B.P.Ed.
302 : BIOMECHANICS
(2015 Pattern) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणत्याही चार) [4 × 10 = 40]

- अ) जीवयांत्रिकी शास्त्राच्या वापराने खेळाडूंच्या परिधानात व खेळातील साहित्यात कसे बदल झाले हे स्पष्ट करा.
- ब) खेळाच्या हालचालींमध्ये न्यूटनचे गतीचे नियम कसे लागू होतात ते विशद करा.
- क) तरफ ची व्याख्या द्या व योग्य उदाहरणांसह तरफ चे वर्ग स्पष्ट करा.
- ड) चालणे या क्रियेचे गुणात्मक आणि संख्यात्मक जीवयांत्रिकी विश्लेषणामध्ये करा.
- इ) शालेय विद्यार्थीन चे मूलभूत कारक कौशल्ये विकसित करण्या करिता शारीरिक शिक्षक जीवयांत्रिकी ज्ञानाचा वापर करू शकतो. चर्चा करा.
- फ) जडत्व व जडत्वाघूर्ण मधील फरक उदाहरणासह स्पष्ट करा. त्याच्या स्थितीत व्यत्यय आणण्यासाठी कोणती बल त्यावर कार्य करतील ते लिहा.

प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. [4 × 6 = 24]

- अ) धावण्याच्या क्रियेदरम्यान होणऱ्या खेळाडूंच्या शरीराच्या होत असलेल्या शारीरिक हालचालीचे प्रतल व अक्ष आधारे विस्तृत वर्णन करा.
- ब) हालचालींचे विविध प्रकार खेळातील उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- क) खेळातील उदाहरणासह स्थिरत्व व स्थिरत्व वर परिणाम करण्याच्या घटक स्पष्ट करा.
- ड) जीवयांत्रिकी कारणे द्या –
  - i) हॉकी खेळातील Long Hit करताना स्टीक ही दोन्ही हातानी वरचा बाजूस धरली जाते.
  - ii) क्रिकेट फिरकी गोलंदाज चेंडूच्या गुरुत्वाकर्षण मध्य बिंदु कडे बल प्रयुक्त करत नाहीत.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[4 × 4 = 16]

- अ) कोणीय हालचाली – सांधे
- ब) केंद्राभिगामी व केंद्रोत्सारी बल
- क) कोणीय संवेग आणि कोणीय त्वरण
- ड) जीवयांत्रिकी विश्लेषण करिता चे साहित्य
- इ) गतिज आणि स्थितिज ऊर्जा यांच्यातील फरक.
- फ) ओढणे व ढकलणे मधील फरक

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-1168

[Total No. of Pages : 4

[5944]-33

S.Y. B.P.Ed (Semester - III)

303 : PERSONALITY DEVELOPMENT & SOFT SKILLS

(2015 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write in detail (Any Four) :

[40]

- a) Explain the various dimensions of personality conceptualised by Swami Vivekananda.
- b) Write in brief about personal traits classified as soft skills.
- c) What are the traits & skills of a leader?
- d) What is a resume? Write the important features of a resume.
- e) Illustrate the process of communication.
- f) What are habits? Write with examples different types of habits.

Q2) Write in brief about :

[24]

- a) Do's and Don'ts of group discussion.
- b) Contents of a resume with example.
- c) Types of habits.
- d) Types of leadership.

P.T.O.

Q3) Write short notes (Any Four) :

[16]

- a) 4D Formula of time management.
- b) Types of communication.
- c) Handshake and their types.
- d) Barriers in communication.
- e) Types of Group Discussion

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

PA-1168

[5944]-33

S.Y. B.P.Ed (Semester - III)

303 : PERSONALITY DEVELOPMENT & SOFT SKILLS

(2015 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील पैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तर लिहा. [40]

- अ) स्वामी विवेकानंदानी संकल्पित केलेल्या व्यक्तिमत्त्वाचे विविध आयाम स्पष्ट करा.
- ब) सॉफ्ट स्किल मध्ये अंतर्भूत झालेल्या वैयक्तिक गुणांबद्दल थोड्यात स्पष्ट करा.
- क) नेतृत्वासाठी आवश्यक गुण आणि कौशल्य कोणती?
- ड) रेड्युमे म्हणजे काय? रेड्युमेची महत्वाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- इ) संप्रेषण प्रक्रिया सचित्र स्पष्ट करा.
- फ) सवय म्हणजे काय? सवयीचे विविध प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) थोडक्यात लिहा : [24]

- अ) गट चर्चेमध्ये करावे आणि करू नये अशा गोष्टी.
- ब) रेड्युमे मधील आवश्यक आशय (उदाहरणासह)
- क) सवयीचे प्रकार.
- ड) नेतृत्वाचे प्रकार.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा :

[16]

- अ) वेळ व्यवस्थापनेचा 4 डी फॉर्म्युला.
- ब) संप्रेषणाचे प्रकार.
- क) हस्तांदोलनचे प्रकार.
- ड) संप्रेषणातील अडथळे.
- इ) गट चर्चेचे प्रकार.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-1169

[Total No. of Pages : 4

[5944]-34

S.Y. B.P.E.D.

**304 : Health Education and Nutrition
(2015 Pattern) Semester - III**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in detail (any 4) :

[40]

- a) Explain in detail the Aspects of School Health Program.
- b) Define hygiene and describe Personal, school and Food Hygiene
- c) Explain in detail the Fat Soluble Vitamins.
- d) Suggest diet for Diabetes & Cramps.
- e) Write objectives and scope of Health Education
- f) Suggest general corrective measures for Postural deformities of Back and Leg.

Q2) Answer in brief :

[24]

- a) Dimensions of Health
- b) Classification of Diseases.
- c) Calculate Daily Energy Requirement of female player aged 18 years, of 45 kg weight and 160 cm height and who plays Basketball daily for 2 hrs.
- d) During Competition Diet.

P.T.O.

Q3) Short Notes (any 4) :

[16]

- a) Determinants of Health
- b) III-Effects of Alcohol
- c) Types & Sources of Protein
- d) Types of Ergogenic Aids
- e) Principles of Health Education

****

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

PA-1169

[5944]-34

S.Y. B.P.E.D.

304 : Health Education and Nutrition

आरोग्य व आहार

(2015 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) सविस्तर लिहा (कोणतेही 4) :

[40]

- अ) शालेय आरोग्य कार्यक्रमाचे पैलू सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) स्वच्छतेची व्याख्या द्या व वैयक्तिक, शालेय व जेवणाच्या स्वच्छता याचे वर्णन करा.
- क) चरबी विद्रव्य जीवनसत्वे सविस्तर स्पष्ट करा.
- ड) मधुमेह आणि स्नायू पेटका यासाठी आहार सुचवा
- इ) आरोग्य शिक्षणाचे उद्देश आणि व्याप्ती लिहा.
- फ) पाठीचे आणि पायाच्या शरीरधारणा व्यंगसाठीचे सामान्य सुधारात्मक उपाय सुचवा.

प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तर लिहा :

[24]

- अ) आरोग्याचे पैलू
- ब) आजारांचे वर्गीकरण
- क) 18 वर्षाच्या महिला खेळाडूचे ज्याचे वजन 45 किलो आणि उंची 160 सेमी आहे व रोज 2 तास बास्केटबॉल खेळते अशा खेळाडूचे दैनंदिन ऊर्जा आवश्यकता मोजा.
- ड) स्पर्धेदरम्यान आहार

प्रश्न 3) टिपा लिहा (कोणतेही 4) :

[16]

- अ) आरोग्याचे निर्धारक
- ब) दारूचे दुष्परिणाम
- क) प्रथिने – प्रकार व स्रोत
- ड) एर्गोजेनिक एड्सचे प्रकार
- इ) आरोग्य शिक्षणाची तत्वे

ॐॐॐ

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2575

[Total No. of Pages : 4

[5944]-41

S.Y.B.P.Ed.

401 : Research & Statistics
(2015 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write the following answers in detail (Any Four) :

[40]

- a) Define Research. Elaborate research any two methods with suitable examples.
- b) Explain Research problem & steps of formulating it.
- c) Write the concept of hypothesis. Explain types of hypotheses.
- d) Illustrate Normal Probability Curve.
- e) Below are the scores of Sit ups test of 7th std students. Find Mean and Standard deviation of the given distribution and interpret it.

34	25	35	18	21
36	27	20	18	12
17	18	22	23	24
27	24	20	24	15

- f) Find the correlation between scores of High jump and height of an athlete. Interpret it.

HJ (Mt.)	1.55	1.60	1.80	1.45	1.35	1.70	1.65	1.50	1.45	1.75	1.80	1.40
height (Mt.)	1.68	1.67	1.81	1.68	1.66	1.75	1.72	1.69	1.7	1.78	1.79	1.67

P.T.O.

Q2) Write the following answers in short :

[24]

- a) Write Importance of research in Physical Education & Sports.
- b) Explain the tools of data collection.
- c) Write types of data scales.
- d) Find the 'T' score based on given data

	SBJ (cm)	Push Ups
Mean	180	30
Standard Deviation	12	4
Krishna	160	36
Ganesh	176	24
Ram	188	42

Q3) Short Notes (any four) :

[16]

- a) Types of Sample
- b) Statistical Tools for Comparison and Correlation
- c) Objectives of the Study
- d) Limitations & Delimitations
- e) Measures of Variability

Total No. of Questions : 3]

PA-2575

[5944]-41

B.P.Ed.

401 : Research & Statistics
(2015 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील उत्तरे तपशीलवार लिहा (कोणतेही चार) : **[40]**

- अ) संशोधनाची व्याख्या स्पष्ट करा. योग्य उदाहरणांसह कोणत्याही दोन संशोधन पद्धती सविस्तर लिहा.
- ब) संशोधन समस्या स्पष्ट करा. संशोधन समस्या तयार करण्याच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.
- क) परिकल्पनेची संकल्पना लिहा. परिकल्पनेचे प्रकार स्पष्ट करा.
- ड) प्रसामान्य संभाव्यता वक्र स्पष्ट करा.
- इ) 7 वी च्या विद्यार्थ्यांच्या सिट अप्स कसोटीचे प्राप्तांक पुढीलप्रमाणे. दिलेल्या वितरणाचे मध्यमान आणि प्रमाण विचलन शोधा आणि त्याचा अर्थ सांगा.

34	25	35	18	21
36	27	20	18	12
17	18	22	23	24
27	24	20	24	15

- फ) उंच उडी आणि खेळाडूची उंची यांच्यातील सहसंबंध शोधा. त्याचा अर्थ सांगा.

उंच उडी(मी)	1.55	1.60	1.80	1.45	1.35	1.70	1.65	1.50	1.45	1.75	1.80	1.40
उंची (मी)	1.68	1.67	1.81	1.68	1.66	1.75	1.72	1.69	1.7	1.78	1.79	1.67

प्रश्न 2) खालील उत्तरे थोडक्यात लिहा :

[24]

- अ) शारीरिक शिक्षण आणि खेळातील संशोधनाचे महत्त्व लिहा.
- ब) माहिती गोळा करण्याची साधने स्पष्ट करा.
- क) माहिती चे प्रकार लिहा.
- ड) दिलेल्या माहितीवर आधारित 'T' स्कोअर शोधा :

	SBJ (cm)	पुंश अप्स
मध्यमान	180	30
प्रमाण विचलन	12	4
कृष्णा	160	36
गणेश	176	24
राम	188	42

प्रश्न 3) टिपा लिहा (कोणतेही चार) :

[16]

- अ) न्यादर्शनाचे प्रकार
- ब) तुलनात्मक आणि सहसंबंध साठी वापरण्याची सांख्यिकीय साधने
- क) संशोधनाची उद्दिष्टे
- ड) मर्यादा आणि परिसीमा
- इ) विचलनशिलतेची परिमाणे

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2576

[Total No. of Pages : 4

[5944]-42

B.P. Ed.

402 : ATHLETIC CARE AND REHABILITATION

(2015 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in detail (Any 4) :

[4 × 10 = 40]

- a) Define sports medicine. Write objectives of sports medicine with related to prophylactic health care.
- b) List hard tissue injuries. Write first aid and later management of hard tissue injuries.
- c) Explain how cryotherapy works. Write indications and contraindications of cryotherapy use. List cryotherapy methods.
- d) Write process and principles to be followed for bandaging an injured person. List types of bandaging.
- e) Write what precautions and steps you will follow to transport an injured person from any accidental site.
- f) Write violations related to doping. Explain classification of doping.

Q2) Answer in brief :

[4 × 6 = 24]

- a) Describe any 3 branches of sports medicine.
- b) Write about dislocation, its first aid and later management.
- c) Draw framework of Rehabilitation process.
- d) Write first aid for bites and stings.

P.T.O.

Q3) Write short notes : (Any 4)

[4 × 4 = 16]

- a) Sports Medicine objective related to the scientific promotion of sports and games.
- b) Causes of chronic injuries.
- c) Any 4 method of massage.
- d) ABC of CPR.
- e) Team medical care concept.
- f) Principle of Thermotherapy.

munotes.in

[5944]-42

B.P. Ed.

402 : ATHLETIC CARE AND REHABILITATION

(2015 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) तपशीलवार उत्तर द्या (कोणतेही चार) : [4 × 10 = 40]

- अ) क्रीडा वैद्यकशास्त्र व्याख्या द्या. क्रीडा व खेळ याच्या “रोग प्रतिबंधात्मक आरोग्य निगा” संदर्भातील क्रीडा वैद्यकशास्त्राचे उद्दिष्टे लिहा.
- ब) कडक ऊतकांच्या जखमांची यादी करा. कडक ऊतकांच्या दुखापतींचे प्रथमोपचार आणि नंतरचे व्यवस्थापन लिहा.
- क) थंड उपचारात्मक पद्धती कशी कार्य करते ते स्पष्ट करा. थंड उपचारात्मक पद्धती वापराचे संकेत आणि विरोधाभास लिहा. थंड उपचारात्मक पद्धतींची यादी करा.
- ड) जखमी व्यक्तीवर मलमपट्टी करण्यासाठी अवलंबली जाणारी प्रक्रिया आणि तत्वे लिहा. मलमपट्टीचे प्रकार सूचीबद्ध करा.
- इ) कोणत्याही अपघाती ठिकाणावरून जखमी व्यक्तीला नेण्यासाठी तुम्ही कोणती खबरदारी आणि पावले पाळाल ते लिहा.
- फ) डोपिंग संदर्भातील प्रमाद लिहा. डोपिंग चे वर्गीकरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तर द्या लिहा : [4 × 6 = 24]

- अ) क्रीडा वैद्यकशास्त्र कोणत्याही 3 शाखांचे वर्णन करा.
- ब) सांधा निखळणे प्रकार लिहा. सांधा निखळणे-प्रथमोपचार व नंतरचे व्यवस्थापन लिहा.
- क) क्रीडा दुखापत पुनर्वसन प्रक्रियेची चौकट तयार करा.
- ड) “चावणे व डंक” – प्रथमोपचार लिहा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा (कोणतीही 4) :

[4 × 4 = 16]

- अ) क्रीडा व खेळ याच्या शास्त्रीय विकास संबंधित क्रीडा वैधकशास्त्र उद्दिष्ट.
- ब) जुनाट इजा - कारणे.
- क) मालीश चे कोणतेही चार पद्धती.
- ड) हृदय व रक्तवाहिन्या पुनरुत्थानाचे ABC.
- इ) संघाची वैधकीय निगा संकल्पना.
- फ) ऊष्ण उपचारात्मक पद्धती चे तत्वे.

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2577

[Total No. of Pages : 4

[5944]-43

B.P. Ed.

PHYSICAL EDUCATION

403 : Theory of Sports and Games

(2015 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Write in brief (Any Four) :

[4 × 10 = 40]

- a) Describe in detail any 2 technologies used in Cricket.
- b) Draw Volleyball court with measurement and explain any 5 rules of Volleyball.
- c) Explain any 2 awards given by Maharashtra State in details.
- d) Define play, sports and write down characteristics of sports.
- e) Explain any 10 rules of Kho Kho.

Q2) Solve all questions :

[4 × 6 = 24]

- a) Common skills in Net games.
- b) Write down list of values and explain any two values with example.
- c) Explain any 2 technologies used in Football.
- d) Classification of Athletic events.

P.T.O.

Q3) Short Notes (Any Four) :

[4 × 4 = 16]

- a) Arjun Award
- b) RFID
- c) Offensive strategies in Wall games
- d) Write down any 4 fouls in Hockey
- e) Violation in Basketball
- f) Defensive strategies in Striking Games

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

PA-2577

[5944]-43

B.P. Ed.

PHYSICAL EDUCATION

403 : Theory of Sports and Games

(2015 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[4 × 10 = 40]

- अ) क्रिकेट खेळामध्ये वापरले जाणारे कोणतेही दोन तंत्रज्ञान सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) व्हॉलीबॉल खेळाचे क्रीडांगण काढा व व्हॉलीबॉल खेळाचे पाच नियम सविस्तर स्पष्ट करा.
क) महाराष्ट्र राज्य तर्फे खेळामध्ये देण्यात येणाऱ्या कोणत्याही दोन क्रीडा पुरस्कारांबद्दल माहिती लिहा.
ड) खेळणे व क्रीडेची व्याख्या सांगून क्रीडेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
इ) खो खो खेळातील कोणतेही दहा नियम लिहा.

प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा.

[4 × 6 = 24]

- अ) नेट गेम्स ची सामाईक कौशल्ये स्पष्ट करा.
ब) मुल्यांची यादी करा व कोणतेही दोन मुल्ये स्पष्ट करा.
क) फुटबॉल मध्ये वापरण्यात येणारे कोणतेही दोन तंत्रज्ञान स्पष्ट करा.
ड) अथलेटिक्स मधील क्रीडाबाबींचे वर्गीकरण करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा (कोणतीही चार) :

[4 × 4 = 16]

- अ) अर्जुन पुरस्कार
- ब) आर फ आय डी
- क) वॉल गेम्समधील आक्रमणात्मक रणनीती
- ड) हॉकी खेळातील कोणतेही चार प्रमाद (फाउल्स)
- इ) बास्केटबॉल मधील वोइलेशन
- फ) स्ट्राइकिंग गेम्समध्ये बचावात्मक रणनीती

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-10675

[Total No. of Pages : 8

[5944]-44

B.P.Ed.

**404 : Fitness and Conditioning
(2015 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in detail (Any 4 out of 6) :

[4 × 10 = 40]

- a) Explain health screening system before exercise prescription.
- b) Justify the HRR component is related to health.
- c) Prepare whole body resistance training workout for intermediate level.
- d) Prepare PAR-Q form for fitness club.
- e) Explain the strategies for enhancing exercise adherence.
- f) Draw the recommended physical activity Pyramid for healthy adults.

Q2) Solve all questions :

[4 × 6 = 24]

- a) Explain the types of Physical activity with suitable example.
- b) Explain exercise order while designing resistance training program.
- c) Merits and demerits of machine exercises and free weight exercises.
- d) Find out target heart rate zone to develop aerobic capacity :
given data age = 20, resting heart rate = 40

P.T.O.

Q3) Short Notes (any four) :

[16]

- a) Name of Static stretches
- b) Borg's scale
- c) Qualities of Fitness professionals
- d) Muscle contraction types
- e) Kettlebell
- f) FITT for muscular endurance

❖❖❖❖

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

PA-10675

[5944]-44

B.P.Ed.

404 : Fitness and Conditioning
(2015 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही 4) : **[40]**

- अ) व्यायाम कार्यक्रम आखणी पूर्वीची आरोग्य तपासणी पद्धती स्पष्ट करा.
- ब) आरोग्यधिष्टीत शारीरिक सुदृढतेचे घटक आरोग्याशी संबंधित लिहा.
- क) साधारण सुदृढता स्तर असणाऱ्या व्यक्तींसाठी प्रतिरोध प्रशिक्षण कार्यक्रम तयार करा.
- ड) फिटनेस क्लब साठी PAR-Q फॉर्म तयार करा.
- इ) व्यायामाचे पालन वाढविण्यासाठीच्या रणनीती स्पष्ट करा.
- फ) आरोग्यासाठी व्यक्तींसाठी शिफारस केलेली शारीरिक सक्रियता मार्गदर्शक सूचना रेखांकित करा.

प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तरे लिहा : **[24]**

- अ) शारीरिक उपक्रमांचे प्रकार सुयोग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- ब) प्रतिरोध प्रशिक्षण कार्यक्रमाची आखणी करताना व्यायाम प्रकारांचा क्रम स्पष्ट करा.
- क) मशीन आणि फ्री वेट व्यायाम प्रकारांच्या जमेच्या व उणिवा स्पष्ट करा.
- ड) पुढे दिलेल्या माहितीच्या आधारे एरोबिक क्षमता विकासासाठी टारगेट हार्टरेट झोन शोधा. वय-20, विश्रांतीचा हार्टरेट-40.

प्रश्न 3) टिपा लिहा (कोणतेही 4) :

[16]

- अ) स्थिर तानाच्या व्यायाम प्रकारांची नावे
- ब) बॉर्गस्केल
- क) फिटनेस व्यावसायिकांचे गुण
- ड) स्नायूआकुंचनाचे प्रकार
- इ) केटलबेल
- फ) स्नायूंच्या ताकदीसाठी FITT

ॐॐॐ

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

PA-10675

[5944]-44

B.P.Ed.

404 : Yoga Education
(2015 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answers in detail (Any 4) :

[40]

- a) Explain in details: Pratyahar, Dharna, Dhyan, Samadhi.
- b) Write the Progression of 'Sarvangasana' position in detail.
- c) What are the things you should consider when taking a yoga class for differently abled population?
- d) Effect of Pranayama on various systems.
- e) Explain Four Steps of Life.
- f) Which are the different types of pranayama? Explain any one pranayama in depth.

Q2) Answer in brief :

[24]

- a) Explain the Major Nadis: Ida, Pingala and Sushumna.
- b) Write about school of Yoga.
- c) How to maintain the Proper balance of the Yogic diet?
- d) Writing brief about Yoga mudra.

Q3) Short Notes (any four) :

[16]

- a) Write the characteristics of yoga teacher
- b) Misconception of Yoga
- c) Write about Panchkosh
- d) Distinguish between yogic practices and physical exercises
- e) Write about 4 Padas in Pantanjali Yogasutra
- f) Explain steps of Chandranamaskar

❧❧❧

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

PA-10675

[5944]-44

B.P.Ed.

404 : Yoga Education
(2015 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना:

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) : [40]

- अ) प्रत्याहार, धारणा, ध्यान, समाधी, : सविस्तर समजावून सांगा.
- ब) 'सर्वांगासन' या आसनाचा प्रगतिशील क्रम तपशीलवार लिहा.
- क) दिव्यांग लोकांसाठी योग वर्ग घेताना आपण कोणत्या गोष्टी विचारात घ्याव्यात?
- ड) प्राणायामाचे विविध शरीर संस्थांवर होणारे परिणाम लिहा.
- इ) जीवनाच्या चार अवस्था समजावून सांगा.
- फ) प्राणायामाचे विविध प्रकार कोणते आहेत? कोणत्याही एका प्राणायाम बदल सखोलपणे लिहा.

प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तर लिहा : [24]

- अ) प्रमुख नाड्या सांगा : इडा, पिंगाला, सुषुम्ना
- ब) योगाचे प्रकार सांगा (School of Yoga)
- क) यौगिक आहाराद्वारे योग्य संतुलन कसे राखता येईल
- ड) योग मुद्रा बदल संक्षिप्त लिहा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा (कोणतेही चार) :

[16]

- अ) योग शिक्षकाची वैशिष्ट्ये लिहा
- ब) योगविषयक गैरसमज लिहा
- क) पंचकोष लिहा
- ड) योगाभ्यास आणि शारीरिक व्यायामांमध्ये फरक करा
- इ) पतंजली योग सूत्रातील 4 पादांविषयी थोडक्यात लिहा
- फ) चंद्रनमस्काराच्या पायऱ्या सांगा

ॐॐॐ

munotes.in